

112 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【北排灣語】國中學生組 編號 1 號

kinanguaq nua kiljivak

a sinipatjanema itua Siisiu tua patjara parekiljivaljivak nua caucau, a kakiljivakan masantjelulj, mavan a parekiljivak nua uqaljai katua vavayan, a kiljivak nua matjaljaljak tua marka aljak, katazua kaqulidan a kiljivak.

aicu a patjara kaqulidan a kiljivak nu aya, mavan a inika pu sasusuan a kiljivak. paravac anga azua kiljivak tua marka nasemalimsim a caucau, nu tja sikipavala tua tja varung, sa tja paraljuvi tua tja sikudan azua navalisaked a tja varung, a kiljivak a penaula tjaiyamadju a paru titjen a kimadju.

izua za a namayatucu a tjaucikel.

izua za vuluvulung a puanema, uri peniliq timadju tu macidilj a kemasi tua matjelu a namapaparangez a saskauljan, tu masan temavelak tua kinitjuayan nimadju. pai djauljen nimadju aicu a matjelu, sa qaruqaruti tiamadju a papamamaw tua paisu, sa pazazekatji tiamadju tu tjarakinemnemnem tuki uri kuda-i saka makaya a pasusangas tua masulem sa vaik a venli tua nema, sa pasepeljuqi azua tjaljiqacaqaca a vinangvangan a umaq.

azua timadju a sangasangasan cuai aravac a kinemnemnemn, sana vaivaik a venli tua damiang, ljakua ayatua inika makudakuda azua paisu, pai patje papamaw sakamaya tazua vinangvangan a umaq azua vinli a damiang.

azua sikamasanmusalj navenli tazua tjamadjulu anan a kakavelian a ciabui, ljakua napacalivat a pagalju tu papamaw tazua vinangvangan a umaq.

azua sikamasatjelulj mavan a vilivililjan anga a kicepeliw, ka mangtjez timadju namaya tua namalinayanai. qau ka kivadaqan, manu nasecevang i djalan tazua kakedrian a pinacayan nua matjaljaljak a temakatakai tua lusuku, salimsim timadju tazua kedrikedri pai sipavaii nimadju azua paisu tjaimadju, qau amin sakamaya azua ki pida a lusuku a sinipangtjez. ljakua ka pacaingan nimadju azua marka lusuku, manu kapeljuqan azua vinangvangan a umaq tua teljar nua lusuku.

azua vuluvulung a puanema ka pacun tua vinli nazua sikamasatjelulj, inika amin sakamaya a pinasepeljuqan tua vinangvangan a umaq, qau rusalimsiman saka rukiljivakan uta timadju, pai pasusuan a sinikieces nimadju sa piliqi timadju tu masan sevalit tua kinitjuayan nimadju.

maru mavan anga a sinipapubarung tusa tjaucikel, nu kiljivaljivak itjen tua zuma, namaya tua masipusipusipun itjen, manu mavan a valeten itjen tua seljecan nua tja varung, aicu mana kaqulidan a kakavelian nua kiljivak.

nu izua kiljivak i kacauan, a nasi nua caucau mana mapacun a kinanguaq.

美麗的愛心

談到愛，把愛分成三個形態，男女的愛情、家人的親情，以及真正的愛。

真正的愛，就是沒有條件的愛。特別是對那些弱勢的人，能夠將心比心，把心中的關懷化為實際的行動，去疼惜他們。

有個老富翁想從三個優秀的手下，選擇一個人來繼承他的事業。他叫來了這三個人，分別給他們相同的一筆錢，要求他們想辦法在天黑之前去買一些東西，盡量把一個大房間裝滿。

第一個人考慮了老半天，跑去買一大堆稻草，只勉強將房間裝了一半。

第二個人買了更便宜的野草，也不過比一半又多一點。

第三個人最後回來，似乎是空手回來。詢問之下，原來在路上遇到一個賣蠟燭的孤兒，他憐憫那孩子，把錢都給了他，只拿回幾支小蠟燭。但是當他將那些蠟燭點燃之後，所發出來的燭光，很快的照亮了整個屋子。

老富翁看見第三個人所買來的東西，不但裝滿了整個屋子，又有憐憫的愛心，就照著約定，選他為事業的繼承人。

付出的愛的時候，看來很像是一種虧損，但是卻帶來溫暖的回餽，這是愛真正的價值。

人間有愛，人的生命才看見美麗。

112 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【北排灣語】國中學生組 編號 2 號

sini ki'eljing ta cemas a vecik ta aljak a u'aljay

tisun a na'emati, pay! ulja su 'inati a kualjak a u'aljay, tuna calje'il a sikudan a patje kemeljang tua lumeljakan a sikudan nimadju, “ ulja narakac a kicevungan tua rekutjan, nu nakipa'ulid sa seljekuya kinipusengesengan, tjara ika uri masuram, nu namalaying namasusu a sinikarakudan, ulja kamayan a nakinangua' a nakitatekuan. ”

ki'aung a ken tjanusun, ulja su tjiniyak a cemiur timadju tu inika kikavulj tu naseljengua' tu nasace'alj. nu tja cepeliven a kinemenem, nuri secevung tua nasemadjelung, napenazangal a paljavakan, ulja kica'uan a migacalj nu kicevungan tua maru raljiz a selapayan, sa ulja izua salimsiman katu kipavala tua tiamadju a namitemezengan a ki'adi'adilj tua selapayan a cawcau.

pay! 'atiyu a ku aljak a u'aljay, tu namasenav a vinarungan, na paljiacadja sa tjemalji'aca kininemeneman, sa nuri semekaulj ta 'ali'ali, ulja napakasangas a kemeljang tu kemuda nangua' a sivaikan nimadju a menacidjiljan; sa inikangata dremaudrav tua pinacalivalivat a pinasalivan, ulja na makaya auta a tjemalji'aca sa remaru'an tua djalan nu tiav nu sikatjelu nimadju.

nu napasusu akini'aung a penuljat nimadju, uri kikavulj anan a ken, tu pavayan ta ca'uan a ljemikayan, ulja makaya kitjumuljiyan sa nazemangal a sikipakakudan, sa ika napalangtjav a ki'aung tjaimadju a macidjilj.

pay lja! ulja su pagaugavan ta kitatekuan, ulja na pa'enetj a palalautang, a pita ka'ulidan nua puvaruvarung itua sikarakudanan, a pita ka'ulidan a ca'uan itua namacelak a kinemeneman, a pita ka'ulidan apupicul itua sulapeljan a vinarungan. numaitazuanga, tiaken a namasan kama, temuru anga ken a pagalju a 'ivu tu “ mapu'ata a ku kinaikacauwanan. ”

nu tja supuyin a gemalju satje kinemenemi a pivarung, aicua sinan vecik ta aljak, makeljang aravac a kiljivaka katu puzangalan ta aljak a u'aljay. sa timadju tjajlavavavan a kinisan sivitayan a na maligu i kacauwan, lima vitju'an a na galiljegilj ita 'avan, 'au siki'eljing ta cemas a aljak a papupicul a papuvarung. ulja tjapacuali a kiljivak ta tja aljak, palemek a tjakisamulja sa tjanangua' a tja aljak a mapuljat.

112 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【北排灣語】國中學生組 編號 2 號

麥克阿瑟為子祈禱文

主啊！求你塑造我的兒子，使他夠堅強到能認識自己的軟弱；夠勇敢到能面對懼怕；在誠實的失敗中，毫不氣餒；在勝利中，仍保持謙遜溫和。

我祈禱，願你引導他不求安逸、舒適，相反的，經過壓力、艱難和挑戰，學習在風暴中挺身站立，學會憐恤那些在重壓之下失敗的人。

求你塑造我的兒子，心地清潔，目標遠大；使他在指揮別人之前，先懂得駕馭自己；永不忘記過去的教訓，又能伸展入未來的理想。

當他擁有以上的一切，我還要禱求，賜他足夠的幽默感，使他能認真嚴肅，卻不致過分苛求自己。

懇求賜他謙卑，使他永遠記牢，真偉大中的平凡，真智慧中的開明，真勇力中的溫柔。

如此，我這作父親的，才敢低聲說：「我沒有虛度此生。」

lutjuk kati qam

izua za mareqali tia lutjuk kati qam. “ qalian ari kiqaqilji ” aya ti qam tjai lutjuk. “ ari ” aya ti lutjuk.pai sa vaik tia mareqali a kiqaqilj.nu kemali ti lutjuk savida a namapacek.nu kemali ti qam, kakudrakudralan. “ su kudain qalian nu kemali sun?nu kemali aken mapacek sakamaya, ” aya ti lutjuk.

“ tja pacekan a tja lima, qalian ” aya ti qam.pacekan aza lima nimadju, “ anananana, ” aya ti lutjuk; “ aku nu ku pacekan sa ku lima qalian, saqetju? ” aya ti lutjuk tjai qam. “ manu, paceki a su lima, nu aya ken, su pacekan a su lima? ” aya ti qam. “ manu, seqasu a su lima, nu aya ken, su seqasen a su lima? ” aya ti qam.

“ pai ari tapii anga, qalian ” aya ti lutjuk. “ ari, ” aya ti qam.pai vaik tia mareqali a temapi. ka makatapi, “ pai katjaisangasu, ” aya ti qam tjai lutjuk. “ pai, ” aya ti lutjuk.lemdep ti lutjuk.malipat a kula, sevacavacaq a qulu.

“ pai anga tisunayanga, ” aya ti lutjuk tjai qam.“ pai, ”aya ti qam.lemdep ti qam.kacuaiyanga masukiljaljavaanga ti lutjuk.manu kemalikali a kisuteku tua tinapi niamadju.pai kanen aza kakudrakudralan ni qam.pai ka makakan tazua kakudralan, malap tu ita taza ciqav,sa qareangalji ni qam.tevuta naqemareangalj taza maruciqeljap.

“ inu sun, qalian, ” aya ti lutjk. “ qemaljuqaljup aken tusa maruciqeljap, ” aya ti qam. “ ari qalian, tja sutapiavanga tja tinapi, ” aya ti lutjuk. “ ari, ” aya ti qam.pai vaik tia mareqali.sutapin ni qam. “ ainu anga, qalian, a tja tinapi? ” aya ti qam.“ qadjaw, ” aya ti lutjuk.

“ pa ari, qalian, tjeqacangi numaya.nupaceririq ki mavan a nakeman.nu berukberuk nu aya ika uri nakeman, ” aya tiqam.pai tjeqacang tia mareqali. “ pai katjaisangasu, ” aya ti qam tjai lutjuk.“ ciriririri, ”aya ti lutjuk. “ pai, tisunayanga, ”aya tjai qam.“ beruuk, ”aya ti qam. “ pai ari, qalian.saka ika tisun a nakeman tua tja tinapi? ”aya ti qam tjai lutjuk.

“ pai ari qalian,paljaljamayi. ” aya ti qam tjai lutjuk. “ ari, ” aya ti lutjuk. “ mayanan, ” aya ti qam.pai kemali a kisamulja ti qam tua kalipatan nimadju.ka makakali, “paiyanga, qalian ljiatetepezu. kipapaulingavu, qalian, ” aya ti qam tjai lutjuk.

pai ljiatetepez ti lutjuk. “ paiyanga, ” aya ti lutjuk.sa ljamain ni qam.manu maljengis ti lutjuk. pacunan ni qam.nadrungaljis anga ti lutjuk.sa izuanga na masuram ti qam, aicu vaikananga ken na ku qali, kedayinanga ken aya ti qam a qemauqaung.

兔子與穿山甲

兔子與穿山甲是好朋友，那天他們決定去挖山藥。

兔子挖的山藥都傷痕累累，穿山甲挖好的山藥都大大的。兔子就提議，去烤山藥。過不久他們去砍木材，穿山甲說：「你就把你的手砍一砍就可以了！」兔子就哀哀叫」穿山甲說：「我叫你砍一下你的手，你真的就砍嗎？」

穿山甲提議，去游泳吧！兔子就先下去潛水。小白兔等了很久都沒看到穿山甲。原來穿山甲偷偷的到烤架下挖洞。也把大的山藥吃掉後，拿取一條魚，往嘴裡放。當穿山甲把山藥打開時，卻沒看到山藥。

穿山甲說那來解便，如果發出巴沕哩哩婀就表示牠吃的，如果發出波魯科波魯科就不是牠吃的。於是他們就去解便，結果發出巴沕哩哩婀是小白兔。穿山甲卻發出波魯科波魯科，穿山甲就說：「山藥該不是你小白兔偷吃的吧？」

穿山甲又提議說，來玩燒火吧！自己卻趁機挖地洞，用來逃命的！這時小白兔也往地洞裡面鑽，穿山甲放火燒，結果小白兔已四腳朝天癱瘓在地。穿山甲哭著說：「我的好朋友已離我遠去，我該怎麼辦？」

112 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【北排灣語】國中學生組 編號 4 號

kakica'uanan a makagadu

titjen a kacalisian imaza, savida nakemasimaza tua kadjunungan tua tja sikavaljut. a tjaucikel natja sevalitan, uwi tu 'emaljup itjen tua tja sikavaljut, ljakua palisi a ljemeliav a kisacemel, manasika nakemasimilingan itjen a kacalisian a 'emalju'aljup, ljakua inikama'ulip'ulip a sacemel. namayauta nu tjepana, semadrapulj itjen sakamaya, nu makatju'etju' tja siberber a pasapanain, ulja malingac a ci'av sa makayanga tja lapin, azua a namalaulj a ci'av inika nasepalingac tua drapulj kicemikel angauta, saka azua i pana a zaljum kamayamayan a naljamecav inikasikakuda.

aicua patjara 'emaljup inikamanu madjuludjulu, izua namasanpidalj a sinitjaucikel a tja kakeljang a tja kakituluhan. asangasangasan, nuanema a sacemel kipakim tua anema a kakanen, pay aza (lava) keman tangaingav na dja'as, 'aljinglud, su kang. aza (vavuy) keman ta namakelu avangalj na'azavay kata navelu kata na ljawzung a 'aljic. tjengelay apakazuz ta tjevetjeveng a tjatjan a murikakanen. aza (venan) keman ta'aljic na viljua' tjengelay a pakazua ta kasikasiven. aza ('aya'ayam kata butj) keman ta tjavuvuk kata vangalj na 'auc. aza(takec) keman ta vangalj ta kaingaingav,

tjengelay apakazua ta ljaviyaviya kata izua zaljum. aza(sizi) keman ta'asav kapaz, vaudj, cemel, tjengelay apakazua ta djangdjangas tua cevaceva.

aza(cia) keman tavangal na'aludjelj kata na valjvalj, tjengelay apakazua tua puvaljvaljan katua puvana'an. sika nudremingay itjen ta (cia) kemim itjen tua cinuvu'an na valjvalj, tjara izua tja djumaken a nginadringadran kata 'elju. aza (vavuy) keman ta namakelu avangalj nua 'azavay nua velu kata nua ljawzung a'aljic kata kuilj. tjengelay apakazuz ta tjevetjeveng a tjatjan a murikakanen. vanusika nupu'aljengetj nupuseluc ta vavuy, kana izua namakelang a kakikanan, makaya ta pu'aljengetjan kata puselucan a dringay.

sika aicua 'emaljup inika amina su rakacan, kilaying sapisusu tua kaljatepesan; nukaljavevean icengceng a maudjalj saka ludjuludjuanan asacemel. inikamagaljugalju a cinunan, napulingalingav tua sipaljakevan ta makagadu a sacemel katua pasusu tua sikudakudan nua 'emaljup.

山林智慧

原住民所用的食物，都取自於土地上的生物。祖先告訴我們，雖以狩獵取得食物，但絕不可大量殺動物，捕魚亦是如此。

狩獵不是簡單的事，有許多我們要了解要學習的知識很多。首先要了解什麼動物喜歡什麼？如飛鼠喜歡吃九芎樹、楓香朴樹的嫩葉；水鹿喜歡吃山芙蓉樹皮；野鳥、松鼠喜歡吃野草莓青剛櫟果實；山羌喜歡懸崖周邊的樹葉，或是地上的蔓藤；白鼻心喜歡吃山枇杷和山棕之果實；山豬喜歡吃掉落的大葉楠果實、山芎蕉、山黃麻之樹皮、青芋。

所以當一個獵人不簡單，要懂得判斷設陷阱的地點，如獵物經常出沒的獸徑，和獵物常覓食的植物附近。除此之外，初到秋初為幼獸生長期，為禁獵季節。獵人不是單靠膽識和勇猛，還有狩獵知識，也更需懂得維持山林、動物的平衡。